

LIETUVOS LITERATŪROS IR MENO ARCHYVO 2025 – 2028 METŲ STRATEGIJA



VIZIJA

Atviras ir įtraukiantis archyvas, stiprinantis Lietuvos kultūrinį identitetą

Lietuvos literatūros ir meno archyvas (LLMA) savo vizijoje kelia ambicingą tikslą – tapti ne tik dokumentinio paveldo saugotoju, bet ir svarių kultūrinės atminties puoselėtoju, kuriuo gali pasitikėti visuomenė, kultūros kūrėjai ir tyrėjai.

Atvirumas šiame kontekste reiškia kryptingą siekį būti pasiekiamu – tiek fiziškai, tiek skaitmeniniu būdu. LLMA siekia, kad sukauptas dokumentinis paveldas būtų lengvai prieinamas, suprantamas ir patrauklus įvairioms visuomenės grupėms. Kviečiami visi, kurie nori pažinti Lietuvos dokumentinį paveldą, atrasti unikalius pasakojimus ar praturtinti savo kūrybą ir žinias.

Įtraukiantis archyvas – tai ne stebėtojas, o aktyvus dalyvis. LLMA neapsiriboja tradiciniu archyvo vaidmeniu, bet kuria gyvą ryšį su visuomene: kviečia bendradarbiauti, dalintis, kurti kartu. Parodos, edukaciniai užsiėmimai, partnerystės su mokyklomis, muziejais, bibliotekomis, menininkais ir tyrėjais bei privačiu sektoriumi tampa būdu, kaip archyvinė medžiaga atgyja naujomis formomis, kalba naujomis kalbomis ir tampa kultūrinės patirties dalimi.

Stiprinti Lietuvos kultūrinį identitetą – tai vizijos esmė. LLMA ne tik saugo, bet ir padeda atpažinti, kas esame, kur slypi mūsų kūrybinės šaknys, kokie pasakojimai formavo mus kaip bendruomenę. Per kultūros vertybes atsiskleidžia individualūs talentai, kūrybos patirtys, ieškojimai, istorijos – visa tai tampa priemone ne tik prisiminti, bet ir kurti prasmingą kultūrinę ateitį.

MISIJA

Kaupti, saugoti ir skleisti Lietuvos literatūros ir meno dokumentinį paveldą

Lietuvos literatūros ir meno archyvas (LLMA) savo misijoje įvardija esminę prasmę ir paskirtį – būti atsakingu dokumentinio kultūros paveldo globėju, išsaugančiu tai, kas reikšminga ir tuo pačiu – atveriančiu šį paveldą visuomenei.

Kaupti – nuosekliai ir sistemingai ieškoti, identifikuoti ir įsigyti vertingus dokumentus, susijusius su Lietuvos menu, kūrėjais, institucijomis, išsivija. Archyvas aktyviai formuoja Nacionalinį dokumentų fondą, siekia, kad nė vienas reikšmingas kūrybinis palikimas neliktų pamirštas ar prarastas. Tai taip pat reiškia gebėjimą matyti vertę ne tik istoriniuose šaltiniuose, bet ir šiuolaikinėje kūryboje – rinkti tai, kas šiandien atrodo kasdieniška, bet rytoj taps istorija.

Saugoti – užtikrinti ilgalaikę, kokybišką dokumentų apsaugą: tiek fizinę, tiek skaitmeninę. LLMA įsipareigoja ne tik rūpintis dokumentų saugumu, bet ir taikyti aukščiausius profesinius bei etikos standartus. Dokumentų tvarkymas, aprašymas, sisteminimas – tai labai svarbi veiklos dalis, kuri užtikrina, kad paveldas išliktų tikslus, autentiškas ir vertingas ateities kartoms.

Skleisti – tai daugiau nei rodyti. LLMA siekia, kad jo turimas paveldas būtų aktyviai naudojamas, aktualus ir prieinamas įvairioms auditorijoms – kad jis skatintų visuomenę domėtis kultūros istorija, keltų klausimus, įkvėptų kūrybai. Archyvas aktyviai veikia kaip kultūrinio dialogo erdvė – rengia parodas, edukacines programas, dalyvauja bendruose projektuose su menininkais, tyrėjais ir įstaigomis.

STRATEGINĖS KRYPTYS IR TIKSLAI

1. Dokumentų saugojimas ir komplektavimas
 - Vykdyti aktyvią dokumentų komplektavimo politiką
 - Sistemingai tvarkyti ir aprašyti fondus
 - Gerinti dokumentų saugojimo infrastruktūrą, užtikrinant ilgalaikę apsaugą
2. Skaitmeninimas ir atviros prieigos skatinimas
 - Skaitmeninti turinį
 - Nuosekliai pildyti elektroninę EAIS sistemą
 - Taikyti atvirų duomenų politiką
3. Sklaida ir visuomenės įtraukimas
 - Organizuoti parodas ir renginius
 - Plėtoti edukacines programas įvairioms auditorijoms
 - Įgyvendinti bendruomenės įtraukimo iniciatyvas
 - Sistemingai vykdyti komunikaciją ir viešuosius ryšius

VERTYBĖS

Siekdamas savo misijos ir strateginių tikslų, LLMA vadovaujasi pamatinėmis vertybėmis, kurios atspindi organizacinėje kultūroje ir kasdienėje veikloje:

- **Profesionalumas ir patikimumas:** Archyvo darbuotojai laikosi aukščiausių darbo standartų – nuo dokumentų priėmimo, apskaitos ir saugojimo iki informacijos pateikimo vartotojams. Profesionalumas reiškia nuolatinį kompetencijų tobulinimą, dėmesį detalėms ir teisės aktų laikymąsi tvarkant dokumentus. LLMA siekia būti patikima institucija, kurios saugomų dokumentų autentiškumas ir duomenų tikslumas neginčytini. Tai ugdo visuomenės ir partnerių pasitikėjimą archyvu kaip solidžia atminties saugotoja.
- **Atvirumas ir prieinamumas:** Archyvas vertina atvirą komunikaciją ir plačią prieigą prie informacijos. Ši vertybė reiškia, kad LLMA stengiasi būti kuo atviresnis visuomenei – tiek fiziškai (sudarant patogias sąlygas lankytis skaitykloje, parodose), tiek virtualiai (plėtojant internetines prieigas). Taip pat akcentuojamas informacijos skaidrumas – visuomenė informuojama apie archyvo veiklą, naujus gautus dokumentus, projektus. Laikomasi nuostatos, kad dokumentinis paveldas priklauso visiems, todėl archyvas siekia kuo platesnio jo prieinamumo ir naudojimo užtikrinimo. Atvirumas skatina ir vidinę organizacijos kultūrą – idėjų dalijimąsi, naujų iniciatyvų palaikymą, klaidų pripažinimą ir mokymąsi iš jų.
- **Bendradarbiavimas ir įtrauktis:** LLMA veikia grindžiama komandinio darbo ir partnerystės principais. Archyvas vertina konstruktyvų bendradarbiavimą tiek viduje, tiek išorėje su įvairiomis suinteresuotomis šalimis – kitais archyvais, muziejais, akademinė bendruomene, privačiu sektoriumi bei kultūros organizacijomis. Tikime, kad tik sutelktos pastangos duoda didžiausią poveikį, todėl strategijoje skatinamas darbuotojų tarpusavio palaikymas, dalijimasis žiniomis, o išorėje – partnerystės inicijuojant pokyčius kultūros dokumentinio paveldo išsaugojimo srityje. Bendradarbiavimo vertybės padeda archyvui būti atviram naujoms idėjoms ir lanksčiai reaguoti į kintančius poreikius.
- **Inovatyvumas ir pažanga:** LLMA vertina naujovių diegimą ir nuolatinį tobulėjimą. Ši vertybė reiškia, kad archyvas neapsiriboja tradiciniais metodais, bet ieško modernių sprendimų savo tikslams pasiekti. Skaitmeninimas, naujos informacinės technologijos, duomenų bazės ir net dirbtinio intelekto taikymas informacijos paieškai – tai kryptys, kurias archyvas tiria ir diegia, siekdamas efektyvesnės veiklos. Inovatyvumas taip pat reiškia kūrybišką požiūrį į problemas: archyvo komanda skatinama generuoti naujas idėjas, kaip turiningai ir informatyviai pristatyti archyvinį turinį visuomenei.

SĖKMĖS VERTINIMO RODIKLIAI

Teigiamų lankytojų atsiliepimų.

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
Ne mažiau, kaip 85%	Ne mažiau, kaip 85%	Ne mažiau, kaip 85%	Ne mažiau, kaip 85%

Suskaitmenintų rašytinių ir foto dokumentų vaizdų kiekis (vnt.)

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
16 000	19 000	20500	22 000

EAIS pateiktų suskaitmenintų rašytinių ir foto dokumentų vaizdų kiekis

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
16 000	19 000	20500	22 000

Parengtų pranešimų kiekis (vnt.)

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
200	220	230	230

Pranešimų socialiniuose tinkluose ir interneto portaluose peržiūrų kiekis (vnt.)

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
400 000	700 000	800 000	1 000 000

Surengtų edukacinių užsiėmimų, parodų skaičius (vnt.)

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
9	10	11	11

Edukaciniuose užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius (žm.)

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
330	330	340	340

Surengtos stacionarios ir (ar) virtualios parodos (vnt.)

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
16	7	7	7

Stacionarių ir virtualių parodų lankytojų skaičius (žm.)

2025 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
4200	15 000	17 000	20 000